

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/biografie/1918-1939/kadra/n-r/jozef-olszyna-wilczynsk/9702,jozef-Olszyna-Wilczynski.html>
2024-11-21, 18:37

Józef Olszyna-Wilczyński urodził się 27 listopada 1890 r. w krakowskim Zwierzyńcu w wielodzietnej rodzinie murarza Mikołaja Wilczyńskiego i Karoliny z d. Wagner. Uczęszczał do gimnazjów krakowskich Św. Jacka, a następnie Św. Anny. W tym ostatnim zdał maturę w 1910 roku. Naukę kontynuował na Wydziale Architektury Politechniki Lwowskiej. Do sierpnia 1914 roku zaliczył sześć semestrów. W okresie studiów wstąpił do Polskich Drużyn Strzeleckich, gdzie był instruktorem. Po wybuchu wojny 1914 roku został zmobilizowany do 16 pp Obrony Krajowej, ale już 6 sierpnia wstąpił do Legionów Polskich. Służył w I Brygadzie (5 pp Leg.), w jej szeregach uczestniczył w największych bitwach. Po kryzysie przysięgowym w 1917 roku został wcielony do armii austriackiej i wysłany na front włoski, gdzie wśród oficerów Polaków zorganizował komórkę POW. W Wojsku Polskim od listopada 1918 roku brał udział w walkach z Ukraińcami. Ciężko ranny 27 listopada 1918 roku w bitwie pod Mikulińcami przebywał w niewoli ukraińskiej do 4 czerwca 1919 roku. Uczestnik wojny polsko-rosyjskiej 1920 roku, m.in. był komendantem Kijowa. Po zakończonej wojnie nadal służył w WP. W latach 1922-1923 był szefem inżynierii i saperów DOK nr V Kraków, następnie szefem Wydziału I w Departamencie V Inżynierów i Saperów MSWojsk. (od lipca 1923 roku do października 1924 roku). Następnie, od 24 października 1924 roku przeniesiony do Korpusu Ochrony Pogranicza, gdzie był dowódcą 2 Brygady w Baranowiczach, a następnie 1 Brygady w Zdołbunowie. Pełniąc służbę w KOP studiował w Centrum Wyższych Studiów Wojskowych w Warszawie, które ukończył w lipcu 1927 roku. W marcu 1927 roku otrzymał nominację na pierwszy stopień generalski – generała brygady. Od lipca 1927 roku do października 1935 roku był dowódcą 10 DP w Łodzi. Następnie został powołany na stanowisko dyrektora Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego w Warszawie (1936-1937). Od 1938 roku do września 1939 roku był dowódcą Okręgu Korpusu nr III Grodno. We wrześniu 1939 roku dowodził Grupą Operacyjną „Grodno”. Wraz ze swym adiutantem kpt. Mieczysławem Strzemeskim został zamordowany przez radzieckich czołgistów wczesnym rankiem 22 września 1939 roku, niedaleko miejscowości Sopoćkinie koło Grodna. Został pochowany na cmentarzu w Sopoćkinach, gdzie spoczywa do dziś. Odznaczony Orderem Wojennym Virtuti Militari V kl., Orderem Polonia Restituta 3 kl., Krzyżem Niepodległości, czterokrotnie Krzyżem Walecznych, Złotym Krzyżem Zasługi. Autor wspomnień z dziennika lwowskiego drużyniaka (1937) oraz tekstów o tematyce historycznej, publikowanych na łamach

jednodniówki Korpus Ochrony Pogranicza w latach 1924-1932. Zob. – CAW, AP, 994+3527+3791 (Mf 541); P. Stawecki, Słownik biograficzny generałów Wojska Polskiego 1918-1939, Warszawa 1994, s. 349-350.

Opracowała: **Agnieszka Jędrzejewska**